

Arbeidsprogrammet for samarbeid med EU 2015 – liste over aktuelle saker

Arbeids- og sosialdepartementet

1. EU-forslag om en europeisk plattform for samarbeid mot svart arbeid

Kommisjonen har nylig foreslått å etablere en europeisk plattform for å styrke samarbeidet på EU-nivå mellom håndhevsmyndighetene og andre berørte aktører for å bekjempe svart arbeid. Plattformen skal være en møteplass mellom EU-kommisjonen og nasjonale myndigheter som er ansvarlige for å hindre og oppdage svart arbeid. Norge vil delta aktivt i den europeiske plattformen mot svart arbeid, der EØS/EFTA-landene ventes å få en observatørrolle, sammen med bl.a. representanter for arbeidslivets parter.

EUs arbeid på dette området har betydning og interesse for det nasjonale arbeidet for å bekjempe sosial dumping og arbeidslivskriminalitet. Regjeringen har nylig lansert en strategi mot arbeidslivskriminalitet der nettopp styrking av samarbeidet mellom offentlige kontroll- og tilsynsmyndigheter er viktige elementer i kampen mot arbeidslivskriminalitet og useriøse aktører i arbeidslivet, med en kobling til regjeringens samlede politikk mot økonomisk kriminalitet.

2. EUs arbeid med revisjon av utsendingsdirektivet

I Kommisjonens arbeidsprogram inngår en arbeidsmobilitetspakke (Labour Mobility Package) som bl.a. omfatter en målrettet gjennomgang av direktivet om utsending av arbeidstakere i forbindelse med tjenesteyting (Utsendingsdirektivet).

Vi kommer til å følge med på prosessen i denne saken bl.a. gjennom deltakelse i ekspertgruppen i Kommisjonen.

3. Tiltak som begrenser trygdeeksport

Det er viktig med en løpende vurdering av hvilken virkning arbeidsinnvandring kan ha på lang sikt med hensyn til press på norske velferdsordninger. Regjeringen vil vurdere tiltak som begrenser eller stanser trygdeeksport, innenfor det handlingsrommet EØS-avtalen gir.

4. EUs arbeid med revisjon av arbeidstidsdirektivet

Kommisjonen har nylig gjort det klart at den viderefører sitt arbeid med en evaluering av arbeidstidsdirektivet med sikte på å fremme forslag til endringer i direktivet. Som ledd i forberedelsene har Kommisjonen lansert en høringsrunde der både myndigheter, organisasjoner og privatpersoner inviteres til å komme med innspill vedrørende behovet for endringer. Frist for innspill er 15. mars. Norge vurderer å gi innspill og vil løpende følge saken og den videre prosessen i EU.

Arbeidstidsregulering er en viktig sak også nasjonalt. Regjeringen har i høst nedsatt et ekspertutvalg. Utvalget skal se på hvordan vi organiserer arbeidstiden i dag opp mot hva som vil være framtidens behov, og komme med forslag til hvordan vi skal møte utfordringene.

5. *Oppfølging av EUs Regelforenklingsprogram (REFIT)*

REFIT (Regulatory Fitness and Performance Programme) er overskriften på en rekke initiativer fra Kommisjonen for å forenkle regelverket og styrke vekst og konkurranseevne, særlig for mindre bedrifter. Flere pågående prosesser med evaluering av EU-regelverk inngår som en del av REFIT-programmet. På arbeidslivsområdet gjelder dette bl.a. evaluering av gjennomføring av vikarbyrådirektivet, direktivet om deltidsarbeid og direktivet om midlertidig ansettelse. I 2015 skal det også gjennomføres en fullstendig evaluering av hele HMS-regelverket. Dette er en viktig sak å følge med på for Norge i 2015.

Barne- og likestillingsdepartementet

1. *Styrking av det felleseuropeiske samarbeidet om tilsyn med og håndheving av forbrukerrettigheter.*

Dette er et viktig spørsmål for regjeringen. Styrkingen av samarbeidet vil kunne skje i form av mer effektiv bruk av eksisterende rammeverk, men kan også innebære regelverksendringer i form av revisjon av forordning (EU) nr. 2006/2004 om samarbeid mellom nasjonale myndigheter for håndheving av forbrukervernregelverk. Et eventuelt forslag til en revidert forordning kan både omfatte overføring av myndighet til Kommisjonen og krav om sterkere virkemidler for nasjonale myndigheter. Fra norsk side vil vi følge dette arbeidet nøye.

Finansdepartementet

1. *Implementering av EUs finanstilsyns-struktur i EØS- avtalen*

EU etablerte med virkning fra 1. januar 2011 en ny felles tilsynsstruktur på finansmarkedsområdet. Mer av tilsynsvirksomheten er flyttet fra nasjonalt til overnasjonalt nivå. Norge, Island og Liechtenstein har oppnådd politisk enighet med EUs medlemsland om hovedprinsippene for EØS-tilpasninger til rollen og oppgavene til EUs finanstilsyn. Det er viktig av hensyn til norsk finansnæring og norsk næringsliv at rettsaktene som oppretter EUs finanstilsyn kan tas inn i EØS-avtalen. Det arbeides derfor for at innlemmelse av tilsynsbyråforordningene i EØS-avtalen kan gjennomføres så raskt som mulig. Enigheten om prinsippene åpner også for at andre rettsakter på finansmarkedsområdet etter hvert kan tas inn i EØS-avtalen. Både konkrete tilpasningstekster for tilsynsbyråforordningene og prioriteringer i arbeidet med øvrige rettsakter diskuteres med EU.

2. *Kapitalkrav for bankene (CRR/CRD IV)*

CRD IV-direktivet/CRR-forordningen ble vedtatt 26. juni 2013, og reglene trådte i hovedsak i kraft 1. januar 2014 i EU. Direktivet og forordningen utgjør sammen det nye kapitalkravs regelverket i EU, som regulerer virksomheten i kredittinstitusjoner og verdipapirforetak. De nye kapitalkravene for bank er i stor grad allerede innført i norsk rett.

3. *Solvens II-direktivet*

Solvens II-direktivet ble vedtatt 25. november 2009, og er et såkalt rammedirektiv som trekker opp hovedprinsippene for reguleringen av forsikrings- og gjenforsikringsvirksomhet. Gjennom direktivet underlegges europeiske forsikrings- og gjenforsikringselskaper krav til tekniske avsetninger og

solvens (kapital) som bedre reflekterer risikoen i selskapene enn det som følger av tidligere regler. På norsk side vil dette kreve lov- og forskriftsendring. Finansdepartementet har fremmet forslag om lovregler for å gjennomføre hovedpunktene i Solvens II-direktivet som del av et forslag om en samlet lov om finansforetak og finanskonsern, jf. Prop. 125 L (2013–2014) som ligger til behandling i Stortinget. Et forslag fra Finanstilsynet om å gjennomføre de mer detaljerte Solvens II-reglene i forskrift er sendt på høring.

4. Krisehåndteringsdirektivet

Krisehåndteringsdirektivet om gjenoppbygging og avvikling av banker og verdipapirforetak ble vedtatt i EU i mai 2014. Formålet med direktivforslaget er å etablere et europeisk krisehåndteringssystem som sikrer finansiell stabilitet gjennom å gi banker og andre kredittinstitusjoner, samt myndighetene, de nødvendige verktøy for å forebygge kriser og håndtere kriser på et tidlig stadium.

Innlemmelse av direktivet i EØS-avtalen vil trolig innebære krav om endringer i norsk regelverk. Direktivet ligger nå til vurdering i Banklovkommisjonen og en utredning fra Banklovkommisjonen forventes ferdigstilt ved årsskiftet 2015/2016.

5. Innskuddsgarantidirektivet

Våren 2014 vedtok EU et nytt innskuddsgarantidirektiv som erstatter direktivet fra 1994 og endringsdirektivet 2009. I det nye direktivet er det vedtatt et dekningsnivå på 100 000 euro for innskuddsgarantiordninger, og det er gitt en overgangsperiode på 5 år (fram til utgangen av 2018) for land med høyere dekning enn 100 000 euro. I Norge er bankinnskudd garanterte med 2 millioner kroner per innskyter per bank. For andre viktige spørsmål, slik som finansiering av fond og utbetalingstid, er det i direktivet gitt ti års overgangstid. Direktivet er EØS-relevant og regjeringen vil komme tilbake til innskuddsgarantidekningen i tilknytning til arbeidet med innlemmelse av direktivet i EØS-avtalen.

6. Revidert betalingstjenstedirektiv

Europakommisjonen fremmet 24. juli 2013 forslag om revisjon av EUs betalingstjenstedirektiv. Forslaget er til behandling i Rådet, og er klart for første forhandlingsrunde mellom Rådet og Europaparlamentet. Formålet med direktivet er å modernisere regelverket i tråd med utviklingen i markedet, åpne opp for nyskapning på området, samt å fremme sikrere tekniske betalingsløsninger. Kommisjonen har blant annet foreslått å fjerne hjemmelen i direktivet som gir adgang for nasjonale myndigheter å sette tak for egenandel ved kortmisbruk. Finansministeren har i denne anledning sendt brev til relevante aktører i Europaparlamentet samt til det daværende italienske formannskapet i EU. Regelen er tatt inn igjen av Europaparlamentet. Regjeringen vil fortsette å følge det videre arbeidet med direktivforslaget og dette spørsmålet spesielt.

7. Administrativt samarbeid på merverdiavgiftsområdet

Rådet av finansministre i EU (ECOFIN) ga i desember 2014 klarsignal til at Kommisjonen kan starte forhandlinger med Norge om administrativt samarbeid på merverdiavgiftsområdet. Norge og EU tar sikte på en avtale som innebærer økt utveksling av informasjon og større grad av kontrollmuligheter over landegrensene, bl.a. for å motvirke unndragelse og bedre innkrevingen av merverdiavgift.

8. Automatisk utveksling av informasjon på skatteområdet

ECOFIN vedtok også i desember 2014 utvidelser i direktivet om administrativt samarbeid på området for direktebeskatning. Dette direktivet skal, sammen med de allerede vedtatte endringene i sparedirektivet, bringe EU-landenes regler for automatisk informasjonsutveksling i samsvar med den

nye OECD-standarden. Norge er i forhandlinger med EU om å inngå en tilsvarende avtale om automatisk utveksling av opplysninger på skatteområdet.

Forsvarsdepartementet

1. Styrket politisk dialog med EU på forsvarsministernivå

Norges prioriterer å ha et tett og aktivt samarbeid med EU på det sikkerhets- og forsvarspolitiske området. Norge vil arbeide for å styrke den politiske dialogen med EU innenfor rammen av Common Security and Defence Policy (CSDP). Etablering av politisk dialog mellom forsvarsministeren og EUs Høyrepresentant er en hovedprioritet. Norge vil også arbeide for å finne en ordning der den norske forsvarsministeren blir invitert til uformelle forsvarsministtermøter i EU. Videre vil vi arbeide for deltakelse av forsvarsministeren på styremøter i Det europeiske forsvarsbyrået (EDA), iht. vår samarbeidsavtale med EDA (2006).

2. Norske militære bidrag til EUs krisehåndteringsoperasjoner

Utover vårt bidrag i EUs innsatsstyrker (EU Battle Groups), vil vi arbeide for igjen å delta i militære CSDP-operasjoner, der det er hensiktsmessig og relevant. UD, FD og Justisdepartementet har nå iverksatt et felles arbeid for å vurdere mulige bidrag til CSDP-operasjoner. Vår deltakelse i EU-ledede operasjoner bør fortrinnsvis rettes mot land der vi allerede har et engasjement. Vi vil nå gå i dialog med våre nære allierte og partnere samt med EU som en del av vår helhetlige vurdering av mulige bidrag til CSDP-operasjoner.

3. Norske prioriteringer innenfor kapabilitetsutvikling og utviklingen av det europeiske forsvarsmateriellmarkedet

Norge vil arbeide for at forsvarsdirektivet implementeres på en transparent og rettferdig måte. Gjennom stortingsmeldingen om forsvarsindustrien vil FD våren 2015 omtale hvordan direktivet skal praktiseres i forhold til særlige nasjonale sikkerhetshensyn og behov.

Regjeringen vil også aktivt følge opp og søke å påvirke Kommisjonens initiativer og virkemidler for å styrke den europeiske forsvarsteknologiske og – industrielle base, herunder det foreslåtte forsøksprogrammet for forsvarsrelatert FoU og veikartet for et felleseuropeisk regime for forsyningssikkerhet som skal legges frem sommeren 2015.

Helse- og omsorgsdepartementet

1. Nytt regelverk for veterinære legemidler og medisiner

Europakommisjonen har nylig fremlagt utkast til nytt regelverk for veterinære legemidler og medisiner. Forslaget er godt mottatt og vil bidra til økt beskyttelse av menneskers og dyrs helse, samt være viktige bidrag for å begrense utviklingen av antibiotikaresistens. Innvendinger har imidlertid blitt reist mot de deler av forslaget som gjelder prosedyrene for godkjenning av legemidler (utstedelse og endringer av markedsføringstillatelse). Det foreslås at alle legemidler nå godkjennes sentralt, etter søkers ønske, mot dagens regelverk der visse legemidler må godkjennes nasjonalt. Med et svært mangfoldig EØS, med ulike kulturer, ulikt klima og ulik fauna, gir dette grunn til bekymring. For Norge er laks en meget viktig og tallrik dyreart. Utreddes søknaden av et land med liten kjennskap til laks, oppdrett av laks og norsk klima, kan viktige problemstillinger overses.

Ansvarlige departementer: Helse- og omsorgsdepartementet, Landbruks- og matdepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet

2. Nytt regelverk for ny mat (novel food)

Forordning (EF) nr. 258/97 om ny mat (ny mat-forordningen) er enda ikke innlemmet i EØS-avtalen. Ny mat er definert som mat som ikke var på det europeiske markedet før 1997. Det foreligger et utkast til EØS-komité-beslutning som er akseptert av EFTA-statene og som er til vurdering på EU-siden. EFTA-statene har bedt om tilpasninger som gjør det mulig å etablere en nasjonal godkjenningsordning i landene. Europakommisjonen fremmet i desember 2013 et nytt forslag til forordning om ny mat, som er til behandling i Europaparlamentet og Rådet. Det nye utkastet omfatter ikke kloning og produkter av klonede dyr.

3. EUs regelverk for genmodifisert mat og fôr

Den felles GMO-reguleringen i EU berører både miljø- og matregelverket. EØS-avtalen og tilpasningsteksten til EUs GMO-direktiv, som er gjennomført i genteknologiloven, gir Norge anledning til å fatte avvikende vedtak i forhold til EU, med henvisning til vår nasjonale lovgivning. EUs GMO-forordninger fra 2003 harmoniserer regelverket for godkjenning, merking og sporbarhet av næringsmidler og fôrvarer som består av, inneholder eller er produsert på grunnlag av genmodifiserte organismer (GMO). Forordningene er enda ikke innlemmet i EØS-avtalen. Målet er å bli enige om tilpasningstekster i EØS-avtalen til EUs GMO-forordninger som gir EØS/EFTA-statene rett til å fatte egne nasjonale vedtak etter at vedtak er fattet i EU.

Ansvarlige departementer: Helse- og omsorgsdepartementet, Landbruks- og matdepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet, Klima- og miljødepartementet

4. EUs tobakksproduktdirektiv

EU vedtok 3. april 2014 et nytt tobakksproduktdirektiv (2014/40/EU). Hovedformålet med direktivet er å gjøre tobakksprodukter mindre attraktive gjennom strengere reguleringer av hvordan tobakksprodukter kan produseres, presenteres og selges. Hovedtiltakene i direktivet omfatter blant annet et forbud mot karakteristiske smakstilsetninger i sigaretter og rulletobakk, helseadvarsler med bilde skal dekke 65 % av for- og bakside på pakningene for røyketobakk, innføring av et felles europeisk merkings- og sporingssystem for å redusere ulovlig salg og regulering av e-sigaretter som ikke er definert som legemiddel. Det nye tobakksproduktdirektivet er under vurdering for innlemmelse i EØS-avtalen.

Justis- og beredskapsdepartementet

1. Arbeidet mot radikaliserings og voldelig ekstremisme, terrorisme og fremmedkrigere

Norge har uformelt vært knyttet til deler av EUs arbeid på feltet, blant annet ved å ha deltatt i EU-kommisjonens «Radicalisation Awareness Network (RAN)», som samler praktikere og forskere for deling av beste praksis og formidling av innspill til politiske beslutningstakere. Regjeringen framla ny handlingsplan mot radikaliserings og voldelig ekstremisme 10. juni 2014. Handlingsplanen har 30 tiltak med konkret oppfølgingsansvar og er godt mottatt internasjonalt.

Sommeren 2014 presenterte også noen EU-land forslag til tiltak og forsterket innsats mot fremmedkrigere. Dette er blitt supplert av forslag fra EUs kontraterrorkoordinatør. Innenfor

rammene av Schengen-samarbeidet er det særlig yttergrensekontrollen og informasjonsutveksling som kan forbedres.

Det er viktig for Norge at sikkerheten innenfor Schengen-området ivaretas med en god yttergrensekontroll og at det skjer en god informasjonsutveksling for å forhindre terrorangrep fra hjemvendte fremmedkrigere. Det er viktig at ressursene settes inn der det er en risiko for at uønskede personer vil krysse grensene. Norge vil derfor fortsette å arbeide for en risikobasert tilnærming til grensekontrollen, at det for de reiseruter og på de grenseovergangssteder som er risikoutsatte settes inn tilstrekkelig kontrollressurser.

2. Smarte grenser

Det finnes i dag ingen Schengen-omfattende registrering av inn- og utreise av tredjestatsborgere til Schengen-området. I de tilfellene tredjestatsborgere ødelegger sine reisedokumenter etter å ha reist inn i Schengen-området, er det svært viktig for myndighetene å ha tilgang til en sikker måte å identifisere disse. Samtidig har Kommisjonen fremmet forslag om et system for forenklet grensepasseringssystem for forhåndsklarerte tredjelandsborgere. Forslaget vil berøre rutiner for grensepasseringer av den ytre grense som faller inn under norske myndigheters ansvar. Dersom det fastsettes bindende regler for dette, må det vedtas lovendringer som hjemler registrering nødvendige elektroniske systemer må kunne tas i bruk ved våre grensestasjoner.

Norge vil arbeide for at systemet for inn- og utreisekontroll blir tilstrekkelig sikkert og at rettshåndhevende myndigheter under gitt vilkår får tilgang til systemet. Systemet for forhåndsklaring av tredjelandsborgere må bli tilstrekkelig fleksibelt. Justisdepartementet møter med fagetater og deltar i forhandlingene på linje med EUs medlemsland og de øvrige Schengen-assosierte land. POD har deltatt i kommisjonens ekspertmøter om mulige innretninger og studier for framtidige løsninger.

3. T-visum/touring-visa

Kommisjonen har foreslått å innføre en ny type visum med varighet på ett til to år for hele Schengen-området, et såkalt «touring visa»/T-visum. I motsetning til et D-visum, som er en nasjonal oppholdstillatelse begrenset til ett år, kan T-visum gis av hvilken som helst medlemsstat for hele Schengen-området, uten at søkeren må oppgi noe bestemt oppholdssted i visumperioden. Den reisende kan imidlertid bare oppholde seg inntil 90 dager i hvert av Schengen-landene med et T-visum. For Norge er det viktig at hensynet til kontroll ivaretas, dersom man innfører nye visumordninger.

4. Revidering av visumforordningen (Visa Code)

Kommisjonen har fremlagt et forslag til revidering av visumforordningen. Forslaget kommer på bakgrunn av diskusjoner i EU om hvordan man skal stimulere til økt vekst. I tillegg ønsker EU å forenkle visumprosessen og tilrettelegge for bedre service for søkerne. I utgangspunktet er Norge interessert i å bidra til forenklinger og effektivisering av visumprosedyrene, men vil arbeide for at endringene ikke går på bekostning av hensynet til sikkerhet og innvandringskontroll.

5. EUs ordning for sivil beredskap (EUs samordningsmekanisme)

Norges deltakelse i EUs ordning for sivil beredskap er den viktigste regionale arenaen for samarbeid om samfunnssikkerhet og beredskap. Gjennom deltakelse i samordningsmekanismen gis Norge tilgang på kritiske ressurser ved en eventuell hendelse/katastrofe. Det blir stadig oftere normen at det nordiske samarbeidet finner sted innenfor konteksten av samordningsmekanismen, og det

operative samarbeidet i Norden er i stor grad tuftet på EU-samarbeidet. Det er derfor viktig også å arbeide aktivt mot EU i dette arbeidet.

Økt oppmerksomhet om forebyggingsarbeid, en styrket internasjonal krisehåndteringsevne, økt forutsigbarhet og tilgjengelighet av ressurser og forbedrede transportstøtteordninger, gir en økt merverdi for Norge. Våren 2015 inviterer Norge representanter fra de EU, NATO og samtlige nordiske land til et seminar om dette i Brussel. Ambisjonen er at dette kan bidra til flere og tydeligere felles nordiske posisjoner i samarbeidet som finner sted i samordningsmekanismen og DG ECHO.

6. CBRN – beredskap mot masseødeleggelsesmidler

Dette arbeidet har stor oppmerksomhet både i både NATO og EU. I mai 2014 vedtok Kommisjonen opp med en ny agenda for CBRN, med bakgrunn i endringer i trusselbildet knyttet til spredningen av farlige stoffer og som en direkte oppfølging av EUs handlingsplan for CBRN. Justis- og beredskapsdepartementet samarbeider med Helse- og omsorgsdepartementet og Forsvarsdepartementet om utvikling av en nasjonal strategi for beredskap mot CBRN-hendelser. I dette arbeidet står muligheter for internasjonalt samarbeid, herunder samarbeid med EU, sentralt. Forslag til nasjonal CBRN-strategi skal ferdigstilles innen 31. mai 2015. Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) deltar i ulike ekspertgrupper og en nylig nedsatt rådgivende gruppe for CBRN-E, som ledes av Europakommisjonen.

7. Cyber-sikkerhet

Utviklingen og utfordringene innen IKT er globale, og et omfattende internasjonalt samarbeid om informasjonssikkerhet er en nødvendig forutsetning for å lykkes på området. Tett samarbeid med EU er viktig for å redusere samfunnets digitale sårbarhet.

EUs cybersikkerhetsstrategi, som ble vedtatt i 2013, omhandler temaer som er viktige for Norges strategiske arbeid på området. Dette gjelder særlig styrkingen av ENISA og forslaget til et direktiv for å sikre et høyt felles nivå for nett- og informasjonssikkerhet i hele EU (NIS-direktivet). Kommisjonen vil i løpet av 2015 fremme et forslag til en egen «sikkerhetsagenda», hvor det vil komme viktige signaler om EUs tilnærming til cybersikkerhet. Regjeringen vil vurdere alle muligheter for deltakelse og innvirkning i beslutninger og vurderinger som foretas i EUs organer på dette området.

8. Personvern

EU-systemet arbeider for tiden med en omfattende reform av personvernreglene. Kommisjonen har foreslått to nye regelverk: En forordning om beskyttelse av personopplysninger generelt og et direktiv for myndighetenes behandling av personopplysninger i politi- og straffesektoren. Direktivet anses Schengenrelevant og forslaget behandles i fellesorganet i rådsstrukturen hvor Norge deltar. Forordningen er ikke ansett som Schengenrelevant, men i og med at det har betydning for Schengen-regelverket, deltar Norge i behandlingen i rådets ekspertgruppe.

Regjeringen ønsker en ny generell forordning om personvern som er tilpasset dagens teknologiske virkelighet velkommen og ser positivt på en styrking av individets rettigheter på europeisk nivå. Regelverket skal ikke legge unødvendige byrder på næringslivet, særlig på små og mellomstore bedrifter. Norge ønsker at det europeiske regelverket skal gi nasjonal fleksibilitet, både til å opprettholde norsk beskyttelse av personopplysninger og til å ivareta andre viktige hensyn. Man er nå inne i en intensiv fase i forhandlingene i rådet, og formannskapetets ambisjon er å oppnå enighet om forordnings- og direktivteksten i rådet i løpet av første halvdel av 2015.

Klima- og miljødepartementet

1. EUs klima- og energirammeverk frem mot 2030

EUs 2030-rammeverk ble vedtatt i 2014 og vil ytterligere konkretiseres gjennom 2015. Norges holdning er at ett overordnet utslippsmål vil være det mest effektive. Et ambisiøst tak for EUs kvotesystem gir grunnlaget for en kostnadseffektiv utvikling mot togradersmålet. Norge støtter en reduksjon av den årlige tillatte utslippsmengden og en tidlig introduksjon av markedsstabilitetsreserven. Norge har sluttet seg til en gruppe med progressive EU-land, Green Growth Group, som er pådrivere for et ambisiøst utslippsmål og som jobber for reform av kvotesystemet. Fornybar energi og energieffektivisering legger til rette for at utslippsmålet nås.

2. Strategien for et giftfritt miljø 2018

EU ønsker å utarbeide en strategi for et giftfritt miljø innen 2018. Strategien skal fremme giftfrie kretsløp og redusere eksponeringen for farlige stoffer. Det viktigste verktøyet ligger i dag i den omfattende REACH-forordningen som gir regler for registrering, evaluering, godkjenning og begrensinger av kjemiske stoffer. Norge vil fortsatt spille en aktiv rolle i videreutviklingen av REACH, både fordi det er en del av EØS-avtalen og får direkte virkning på norsk kjemikaliepolitikk, og fordi det gir oss muligheter for europeisk gjennomslag for norske forslag om å heve ambisjonsnivået i Europa. Fra 2014 er Norge med i samarbeidet i "REACH-up", som er en gruppe på ni land (per desember 2014) som har som mål å styrke kjemikaliepolitikken i EU. Arbeidet vil fortsette i 2015 både overfor Kommisjonen, Rådet og Europaparlamentet.

3. Hormonforstyrrende stoffer

Et særlig viktig område for Norge er reguleringen av hormonforstyrrende stoffer. Høsten 2014 sendte de nordiske miljøministrene et brev og en fellesnordisk rapport om temaet til de nyutnevnte kommissærene med ansvar for miljø og helse. Kommisjonen skulle allerede ha fastsatt kriterier for hormonforstyrrende stoffer, men har til nå ikke gjort dette. Sverige og flere land i EU mener at Kommisjonen har overskredet fristene for å foreslå slike kriterier og de har anlagt sak mot Kommisjonen for EU-domstolen om dette. Norge har uttrykt støtte til Sverige i denne saken. Kommisjonen har lansert en høring om kriteriene, hvor Norge fremmer sitt syn.

4. Miljøgifter i avfall

EU har nylig gjennomført en gjennomgang av all politikk og regelverk som omhandler avfall. Gjennomgangen er knyttet opp mot mål i EUs 7. miljøhandlingsprogram og mål i veikartet for et ressurseffektivt Europa om reduksjon i avfallsmengdene. Der er det bestemt at avfall skal behandles som en ressurs, det vil si at ombruk og materialgjenvinning skal være på et høyest mulig nivå. Videre skal energiutnyttelse begrenses til ikke-materialgjenvinnbart avfall og deponering av materialgjenvinnbart og nedbrytbart avfall skal være så godt som eliminert i 2030. Det er behov for økt oppmerksomhet rundt problemstillinger knyttet til gjenvinning og miljøgifter i plast for eksempel gjennom å begrense bruk av farlige stoffer i plastprodukter. Dette er en prioritering vi deler med andre medlemsland, blant annet Sverige. Norge sendte 9. desember 2014 brev til Kommisjonen der vi understreker betydningen av og gir støtte til forslagene til nytt regelverk som ble lagt frem i henholdsvis luft- og avfallspakken.

5. Sirkulær økonomi – det grønne skiftet

Kommisjonen la i juli 2014 fram en omfattende politikkpakke til støtte for en sirkulær økonomi - dvs. en økonomi som bidrar til at ressurser forblir i økonomien, også etter at et produkt ikke lenger brukes til sitt opprinnelige formål. Pakken ble omtalt som «a zero waste programme for Europe» og omfattet bl.a. forslag til revidert avfallsregelverk. Pakken er en sentral del av veikartet for ressurseffektivitet fra 2011 under Europa 2020-strategien. Grønn økonomi og økt ressurseffektivitet er viktig for miljø, samtidig som det gir gevinster for økonomi og samfunn. Den nye Kommisjonen har trukket tilbake forslaget om revisjon av avfallsregelverket. De har varslet at de vil legge fram et mer ambisiøst forslag i 2015 med mer fokus på produktregelverket, hele produktsyklusen og kjemikalier

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

1. Universell utforming

Kommisjonen fremmet i 2012 et forslag til direktiv om universell utforming av offentlige virksomheters nettsider («accessibility of public sector bodies' websites») med EØS-relevans. Formålet med direktivet er å tilrettelegge nettsider slik at alle har tilgang på offentlig informasjon og tjenester som gis gjennom nettsider til allmennheten, og slik sikre muligheter for digital deltakelse. Forslaget er forventet å bli vedtatt i løpet av 2015. Norge har fra juli 2013 et regelverk på plass som i all hovedsak overlapper direktivforslaget, og på noen områder går en del videre. Norge vil følge Kommisjonens videre arbeid med direktivforslaget nøye, og spille inn norske erfaringer der dette anses relevant.

2. Europeisk digital infrastruktur - CEF Digital

Norge deltar i CEF Digital, et program om digital infrastruktur, som blant annet skal gjøre det enklere å kunne utveksle data over grenser innen EØS-området. Vi arbeider aktivt for å sikre norske interesser i styringen av programmet og dets mange tjenesteinfrastrukturer. CEF Digital er en sentral faktor i å underbygge et reelt digitalt indre marked. KMD følger opp nasjonal implementering gjennom Difi.

3. Forskning og utvikling innenfor IKT gjennom Horisont 2020.

I Horisont 2020 er IKT fordelt bredt i programmet. Dette setter spesielle krav til samordningsarbeidet nasjonalt, samt til påvirkning gjennom IKT-komiteén. Arbeidet med å definere norske interesser og posisjoner vil intensiveres i 2015.

Ansvarlig departementer: Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet.

4. Koordinert bruk av det europeiske territorielle samarbeidet (Interreg-programmer) og EUs sektorprogrammer, spesielt Horisont 2020

EUs regionalpolitikk skal stimulere verdiskaping og reduserte regionale forskjeller. Grenseoverskridende utviklingsprogrammer, Interreg, er en del av dette. Norge deltar i 11 slike programmer, og disse er i hovedsak godkjent i Kommisjonen. Norske aktører kan delta på lik linje med aktører i EU, selv om Interreg ligger utenfor EØS avtalen.

KMD har sammen med UD og forskningsrådet arbeidet med mobilisering av regionale og kommunale aktører og miljøer for deltakelse i de ulike programmene. Det har blant annet vært avholdt møter i samtlige regionale forskningsfondsregioner. Dette er gjort for å øke kunnskap om mulighetene som knytter seg til Horisont 2020, og hvordan eksisterende nettverk, kunnskap og prosjektideer kan og bør ses i sammenheng mellom disse programmene. En rapport om dette arbeidet, og videre oppfølging, vil bli utarbeidet i 2015.

5. En arktisk, regionalpolitisk dimensjon i det internasjonale samarbeidet i nord

Norge og norske regionale aktører samarbeider med de nordiske landene, Russland og EU om regional utvikling i Arktis. Det er stor enighet om behovet for å se ulike regionalpolitiske program og samarbeidsarenaer i nordområdene og Arktis bedre i sammenheng. Målet er økt nytte av kunnskap og ressurser i de ulike programmene, og gi enda større muligheter for at aktørene oppnår gode resultater. Norge arbeider for etablering av et knutepunkt for slikt økt samspill i Tromsø.

6. Differensiert arbeidsgiveravgift (DA) – stevning mot ESAs vedtak om godkjenning av ordningen

Kimek Offshore AS har tatt ut stevning mot ESA for EFTA-domstolen med påstand om at ESAs vedtak om godkjenning av DA-ordningen må oppheves. Kimek har ikke innvendinger mot ordningen som sådan, men angriper en bestemt regel som gjelder soneplassering ved arbeidsutleie. Norge er ikke part i saken, men alle EØS-landene vil få anledning til å gi innlegg til EFTA-domstolen. Det er løpende dialog mellom ESA, Regjeringsadvokaten og FIN/NFD/KMD om saken.

Kulturdepartementet

1. Nytt opphavsrettsdirektiv

Som en del av den Digitale Agenda har Kommisjonen varslet nye forslag om revisjon/oppdatering av opphavsretten på europeisk nivå. Norge har tidligere vært aktive i forhold til Kommisjonen på dette feltet og det foreligger også et sterkt nordisk lovsamarbeid. Norge vil følge den planlagte oppdateringen av EUs opphavsrett tett og vurdere relevante innspill.

2. Evaluering/revisjon av direktivet om audiovisuelle tjenester (AMT)

Kommisjonen publiserte i 2013 en kombinert Grønnbok/spørreskjema om behovet for revisjon av AMT-direktivet. Norge medvirket i denne prosessen.

Oppsummering av høringen viser at svarene i høringsrunden var svært sprikende. Det knytter seg derfor stor interesse til hva den nye Kommisjonen vil foreslå. Det er viktig at Norge fortsatt er synlig på dette politikkområdet.

3. Styrket norsk deltakelse i EUs kultur- og audiovisuelle samarbeid

Norge deltar i rammeprogrammet for kultur og audiovisuell sektor, Kreativt Europa 2014 – 2020. En lånegarantiordning innenfor dette programmet som skal tre i kraft fra 2016 er under forberedelse. Det vil være viktig for regjeringen at ordningen gjennomføres slik at den kommer norske aktører til gode. Regjeringen ser betydelig potensial for økt deltakelse i programmet blant norske aktører, og vil ha spesielt fokus på dette i 2015. Der det er relevant vil vi også arbeide for å ta del i den erfaringsutvekslingen og policyutviklingen som skjer innenfor rammen av EUs arbeidsplan for kultur 2015 – 2018.

Kunnskapsdepartementet

1. Lansering av nytt veikart for det europeiske forskingsområdet i mai 2015

Kommisjonen la frem sin statusrapport for utvikling av et europeisk forskingsområde – ‘ERA Progress Report 2014’ – i september 2014. Neste skritt i prosessen er lansering av et «veikart» for ERA – ‘ERA Roadmap’ – i mai 2015 (behandling i Konkurranssevnerådet). Veikartet utarbeides av EUs forsknings- og innovasjonspolitiske komité, ERAC, hvor Norge deltar som observatør.

2. Arbeidet med oppdatering av veikart for europeisk forskingsinfrastruktur i 2016

‘European Strategy Forum on Research Infrastructures’ er et rådgivende organ for Kommisjonen når det gjelder samarbeid om forskingsinfrastruktur i Europa. ESFRI etablerer blant annet «veikart» for (samarbeid om og felles finansiering av) felleseuropeisk forskingsinfrastruktur. Det første veikartet ble lansert i 2006, og ble oppdatert i 2008 og 2010. Norge foreslo tre prosjekter i 2008. To av dem ble inkludert – ECCSEL (CCS) og SIOS (Svalbard). ESFRI arbeider nå med et oppdatert veikart som skal legges frem i 2016, og regjeringen vil vurdere norske innspill i denne prosessen.

Landbruks- og matdepartementet

1. Antibiotikaresistens

Utfordringene med antibiotikaresistens er globale og tverrsektorielle og må møtes gjennom internasjonalt samarbeid innenfor ulike sektorer; folkehelse, dyrehelse, mat og miljø. Regjeringen har tatt tak i disse utfordringene på en offensiv måte. Både Landbruks- og matministeren og Helse- og omsorgsministeren prioriterer denne saken i internasjonale fora og har antibiotikaresistens høyt på agendaen når de har møter med EUs kommissærer for landbruk, mattrygghet og helse.

Ansvarlige departement: Helse- og omsorgsdepartementet, Landbruks- og matdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet (og Klima- og miljødepartementet).

2. Dyrehelse

EU arbeider med en ny overordnet lov som skal fastslå generelle prinsipper for alle dyreslag og alle typer dyrehold, inkludert akvatiske dyr. Man ønsker å styrke det forebyggende arbeidet, overvåking og beredskap, tydeliggjøre ansvarsfordelingen mellom myndigheter og næringsaktører, og å minske de administrative byrdene.

Ansvarlige departement: Landbruks- og matdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet.

3. Såvarer og planteforneringsmateriale

Dagens EU-regelverk skal erstattes av én forordning som omfatter sortsgodkjenning og vilkår for omsetning av alle former for forneringsmateriale av planter. Målet er å få til harmonisert implementering, redusere administrative byrder og kostnader, oppnå konsistens med andre politikkområder som landbruk, miljø, GMO, plantevernmidler, planteforedlerrett, plantehelse og human helse/mattrygghet, samt få innflytelse på internasjonale standarder.

4. Kontrollforordningen

EU arbeider med å utarbeide en ny forordning som gjelder offentlig kontroll for å sikre at regelverket for produksjon av næringsmidler og fôr, samt dyrs helse og velferd overholdes. Formålet er å klargjøre, forenkle og styrke regelverket samt utvide virkeområdet som en horisontal ramme rundt offentlig kontroll gjennom hele matkjeden. Den nye forordningen vil også inkludere områdene plantehelse og såvarer. Regjeringen følger dessuten tett med på den delen som angår revisjonen av den tidligere forordningens regler for finansieringen av offentlig kontroll.

Ansvarlige departement: Helse- og omsorgsdepartementet, Landbruks- og matdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet.

5. Revidert hygieneregelverk

Hygieneregelverket regulerer all næringsmiddelproduksjon av alle slags næringsmidler (kjøtt, fisk, egg, melk, vegetabilier) og gjelder fra og med primærproduksjonen til og med omsetning til forbruker. EU arbeider med å revidere regelverket med det formål å forenkle og klargjøre bestemmelsene samt redusere administrative byrder uten å endre hovedprinsippene.

Ansvarlige departementer: Helse- og omsorgsdepartementet, Landbruks- og matdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet.

6. Økologisk produksjon

Kommisjonen la i mars 2014 frem forslag til en Parlaments- og Rådsforordning om økologisk produksjon og merking av økologiske produkter (COM (2014) 180 final) som vil erstatte regelverket på dette området. Forslaget gir en rekke endringer som vil ha konsekvenser for økologisektoren i Norge. Forslaget diskuteres nå i Rådet og Parlamentet. Landbruks- og matdepartementet har sendt skriftlig innspill, og vil fortsette å følge prosessen ut over i 2015.

Ansvarlige departement: Landbruks- og matdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet

Nærings- og fiskeridepartementet

(Fiskeri)

1. Markedsadgang for fisk i EU

De pågående forhandlingene om EØS-bidrag og markedsadgang er det viktigste virkemiddelet for å sikre bedre handelsvilkår i EU. Norsk sjømatnæring er Norges tredje største eksportnæring og eksporterer årlig sjømat til en verdi av 68 mrd. kroner. EU-markedet er det viktigste markedet for norsk sjømat, men handelsvilkårene er ikke tilstrekkelige. Eksport fra Norge møter for eksempel fortsatt høy toll i EU på en rekke viktige produkter, som for eksempel laks, sild, makrell og reker.

2. Ressursforvaltning

Norge har samarbeidet med EU om forvaltning av marine ressurser i Nordsjøen og Skagerrak i mange år, og samarbeidet er i dag omfattende. Fra norsk side er det en overordnet ambisjon å sikre et bærekraftig fiske som gir grunnlag for et høyt og stabilt utbytte fra fiskebestandene. Blant de viktigste utfordringene er å bedre beskatningsmønsteret i Nordsjøen, herunder å redusere utkast av fisk.

3. Fôr og akvakultur

Gjeldende regelverk for fôrvarer er under kontinuerlig justering hva gjelder godkjenning av tilsetningsstoffer, tilpassing av grenseverdier for fremmedstoffer og bruk av biprodukter i fôr. Forslag til revidert regelverk for medisineret fôr ble oversendt fra Europakommisjonen til Rådet og Europaparlamentet i september 2014. Norge er initiativtaker til en generell havbrukstilpasning av fôrregelverket. Når det gjelder medisineret fôr, må revisjonen følges opp for å sikre at Norge beholder nåværende særordning med rekvireringsrett for fiskehelsebiologer.

(Næring)

4. Forslag til direktiv om enkeltpersonselskaper med begrenset ansvar (KOM (2014) 212)

En stor del av verdiskapningen i Europa og de fleste arbeidsplasser i privat sektor finnes i små og mellomstore bedrifter (SMB). Det er et mål å legge til rette for en selskapsform for SMB som i større grad er tilpasset de som vil gjøre seg nytte av det indre marked og operere på tvers av landegrensene.

Kommisjonens forslag til en ny selskapsform stiller ulike felleseuropeiske krav til foretaksform og hvordan denne kan registreres. Temaet sammenfaller i noen grad med tilsvarende anmodningsvedtak fra Stortinget. Eventuelle forslag på nasjonalt nivå bør legge til rette for å kunne implementere EØS-relevante regler.

5. Forslag om å fremme langsiktig aksjonæringasjement

Forslaget gjelder selskaper som er registrert på børser. EUs forslag legger opp til å kreve en større åpenhet fra selskapene om opplysninger som kan ha betydning for aksjeeierne. Blant tiltakene er krav til rapportering om lederlønninger. Videre er det vurdert om rapporteringskravene for selskapenes samfunnsansvar i større grad bør kodifiseres. For Norge vil forslaget kunne medføre eventuelle endringer i allmennaksjeloven.

6. Kommisjonens høringsforslag (hvitbok) om endringer i reglene for kontroll med foretaks-sammenslutninger

Høringsforslaget, som gjelder kontroll med fusjoner og oppkjøp, omfatter et forslag til endringer i reglene for overføring av saker mellom Kommisjonen og nasjonale konkurransetilsyn. Forslaget tar blant annet opp muligheten til å innføre en EØS-vedtakskompetanse for Kommisjonen i visse saker. Regjeringen vil arbeide for at Norge får mest mulig like rettigheter som EU-landene i denne type av prosedyrer. Det sentrale i arbeidet er å sikre at man fra norsk side ikke ufrivillig mister vedtakskompetanse over nasjonale fusjonssaker men på lik linje med nasjonale myndighetene i EU-land, kan nedlegge veto mot overføringer av nasjonale fusjonssaker til Kommisjonen når dette ikke er hensiktsmessig.

7. Kommisjonens meddelelse om behovet for harmonisering på EU/EØS-nivå av nasjonal håndhevingskompetanse og tilstrekkelig grad av uavhengighet for nasjonale konkurransetilsyn

Kommisjonens meddelelse legger opp til et nytt steg i utviklingen mot mer like nasjonale konkurranseregler i EU/EØS-området. Kommisjonen vurderer minimumskrav til uavhengighet for nasjonale konkurransetilsyn, harmonisering av sentrale saksbehandlingsregler og regler for å sikre effektiv etterforskning. Det kan forventes at Kommisjonen vil gå videre med mer konkrete forslag om videre harmonisering på dette område i løpet av det neste par årene.

En utfordring for EØS/EFTA-siden kan være at Kommisjonen ikke formelt har akseptert en desentralisert håndheving av konkurransereglene i EØS-avtalens artikler 53 og 54. Dersom

Kommisjonen holder fast ved sitt utgangspunkt, kan det føre til økte forskjeller når nye harmoniseringstiltak blir innført, slik at konkurransereglene i EØS-avtalen utvikler seg annerledes enn konkurransereglene i EU. Dette vil i så fall være negativt for et av kjerneområdene i EØS-samarbeidet. Målet med regjeringens arbeid i denne prosessen er å oppnå politisk aksept i EU/Kommisjonen for en desentralisert håndheving av EØS-avtalens konkurranseregler, i tråd med EØS-avtalens bestemmelser. Regjeringen ønsker videre å oppnå uformell enighet med EU/Kommisjonen om at alt kommende sekundærregelverk skal inn i EØS-avtalen, og sikre at eventuelle utfordringer *blir* adressert før lovvedtak fattes i EU.

8. Forordning 391/2009 om klasseselskap

Forordning (EF) 391/2009 om felles regler og standarder for klasseselskap og inspeksjon av skip og direktiv 2009/15/EF (om klasseselskap), er en konsolidering av reglene i direktiv 94/57/EF som allerede er innlemmet i EØS avtalen. Regelverket har til hensikt å forsterke kontrollsystemet med de godkjente klasseselskapene.

Forordningen har reist to ulike problemstillinger som må avklares før Norge kan godkjenne inkorporering av rettsakten i EØS-avtalen. Den første gjelder spørsmål om tilleggelse av sanksjoner mens det andre omhandler forholdet til IMOs regelverk. Sistnevnte problemstilling har reist visse spørsmål av folkerettslig karakter, og det er enighet om å avvente endelig avklaring av saken i EU før Norge kan fortsette behandlingen i EØS-systemet. Et kompromissforslag er nå vedtatt og teksten vil bli vurdert av NFD, i samarbeid med UD, slik at EØS-behandlingen av saken kan fortsette.

9. Sikkerhetsregler for passasjerskip

Sikkerhetsregler for passasjerskip er en av de politikkområdene som ble identifisert i den forrige kommisjonens regelforenklingsprogram (REFIT), og spørsmålet har vært om regelverket er egnet til sitt formål og oppnår sine målsettinger.

Kommisjonen har derfor signalisert en gjennomgang av regelverket, hvor formålet er å vurdere potensialet for effektivisering og forenkling, både i forhold til nasjonalt og europeisk nivå. Kommisjonen gjennomførte sommeren 2014 en spørreundersøkelse hvor Norge deltok. EMSAs foreløpige analyse ble presentert for en ekspertgruppe på skipssikkerhet i oktober 2014, og saken vil bli fulgt opp av kommisjonen i 2015.

Olje- og energidepartementet

1. EUs 2030-rammeverk og utviklingen av energiunionen

2030-rammeverket ble vedtatt av Det europeiske råd 23. og 24. oktober 2014. Kommisjonen vil i løpet av 2015 legge frem forslag til et felles styringssystem for å nå EUs 2030-målsetninger.

Det europeiske råd har også vedtatt at det skal arbeides mot en energiunion i EU. Elementene i denne energiunionen er ennå ikke fastlagt, men enkelte hovedområder fremholdes som særlig viktige for å nå 2030-målene. Det har blitt indikert en omfattende revisjon av energiregelverket i EU, med sikte på å nå 2030-målene og en implementering av energiunionen.

Norge følger utviklingen av arbeidet under 2030-rammeverket og utformingen av energiunionen tett. Norsk holdning vil bli kommunisert og delt med EU. Norges særlige rolle som energieksporør, og

med stor andel fornybar energi, vil være et viktig bakgrunnstykke for norsk holdning. EØS-avtalens egenart vil også tas i betraktning.

2. Energiinfrastrukturforordningen

Infrastrukturforordningen (347/2013/EU) etablerer et system for utvelgelse og gjennomføring av energiinfrastruktur av felles europeisk interesse, såkalte "Projects of Common Interest" (PCI). Forordningen setter også krav til konsesjonsbehandlingen av slike prosjekter i medlemsstatene. Forordningen omfatter infrastruktur for elektrisitet, gass, olje og karbondioksid.

Infrastrukturforordningens formål er tredelt: økt konkurranseevne, tilrettelegging for EUs energi- og klimapolitikk og forsyningssikkerhet. Forordningen erstatter gjeldende TEN-E retningslinjer (trans-European energy networks), som ikke er inkludert i EØS-avtalen. Forordningen vil også medføre endringer i de tre forordningene under den tredje energimarkedspakken. Regjeringen vil slutføre en vurdering av EØS-relevans og konsekvensene av eventuell innlemmelse av den nye forordningen.

3. Arbeidet med regler for el- og gassnettet (nettkoder)

Kommisjonens arbeid med nettkoder (felles normer og regler for ulike systemparametre) ble startet opp for fullt i 2013. Det er nå ti nettkoder under utarbeidelse eller vedtagelse. Statnetts og NVEs deltakelse i ENTSO-E og ACER er viktig for å kunne påvirke prosessene tidlig. Det er grunn til å forvente at regelverket blir mer detaljert enn tidligere energiregelverk, og med økt kompetanse til ACER og ENTSO-E. Det vil nedsettes en arbeidsgruppe tidlig i 2015 for å vurdere ulike juridiske problemstillinger knyttet til nasjonal og EØS-rettslig gjennomføring av nettkodene.

Regjeringen vil vurdere nye nettkoder for innlemmelse i EØS-avtalen. Nettkodene kan ikke tas inn i EØS-avtalen før tredje energimarkedspakke er innlemmet.

4. Det videre arbeidet med energieffektiviseringsdirektivene

Energieffektivisering står høyt på dagsorden i EUs medlemsland og utgjør en viktig del av EUs energidagsorden. De senere år er det kommet fem direktiver som omhandler energieffektivisering. Dette er Energitjenestedirektivet (2006/32/EF), Økodesigndirektiv II (2009/125/EF), Energimerkedirektiv II (2010/30/EU), Bygningsenergидirektiv II (2010/31/EU) og Energieffektiviseringsdirektivet (2012/27/EU).

Fra norsk side vil direktivene på energieffektiviseringsområdet bli vurdert grundig med hensyn til EØS-relevans og eventuell innlemmelse i EØS-avtalen. Økodesigndirektivet og energimerkedirektivet er begge EØS-relevante og allerede innlemmet i EØS-avtalen.

5. Tredje energimarkedspakke

Den tredje energimarkedspakken omfatter fem rettsakter; endringer i elektrisitets- og gassdirektivene fra 2003 (2009/72/EF og 2009/73/EF), forordning 713/2009/EF om et byrå for samarbeid mellom regulatorer (ACER), endringer i forordning om grensekryssende elektrisitet (714/2009/EF), samt endringer i gasstransmisjonsforordningen (715/2009/EF).

Norge støtter arbeidet med å utvikle fungerende energimarkeder i EU/EØS-området og for regjeringens del er innlemmelse av energimarkedspakken i EØS-avtalen et viktig spørsmål. Fra norsk side vil særlig tilknytningen til det nye byrået for samarbeid mellom europeiske energiregulatorer (ACER) være av stor viktighet. Innlemmelse i EØS-avtalen må sikre at Norge kan delta i ACER's styre. Det legges opp til en EØS-løsning som ivaretar EØS-avtalens egenart.

Samferdselsdepartementet

1. Globalisering av luftfarten

Samferdselsministeren sendte 15. januar 2014 et brev til daværende transportkommissær Siim Kallas. Her ble det nevnt mulige uheldige utslag av utviklingstrekk i internasjonal luftfart, og som er av en slik karakter at det er nødvendig med en overnasjonal tilnærming. I brevet skisseres fire mulige lovgivningsalternativer: Opplysningsplikt for flyselskaper om hvilket lands lov som kommer til anvendelse på de ulike aspektene ved selskapets virksomhet, justering av definisjonen av hjemmebase, harmonisering av utlendingslovgivning og begrensninger for oppsplitting av virksomheten til flyselskaper som har lisens i et EU/EØS-land. Kommisjonen har på sin side signalisert en egen tiltakspakke for europeisk luftfart i løpet av 2015, og regjeringen vil følge dette arbeidet tett, med sikte på egnede innspill.

Regjeringen ønsker også å styrke samarbeidet mellom ulike berørte etater for å sikre korrekt håndheving av regelverk på de nevnte områdene. Dette er særlig viktig med tanke på personell som tjenestegjør ved baser i Norge for utenlandske flyselskap.

2. Revisjon av e-kompakken (eller lovgivningspakken for elektronisk kommunikasjon)

Kommisjonen har varslet at den vil igangsette arbeidet med revisjon av e-kompakken fra 2002 i løpet av inneværende år. Ettersom forrige lovgivningspakke danner grunnlaget for vår nasjonale regulering på dette området, vil regjeringen følge denne prosessen nøye og bidra med relevante norske innspill.

3. Norsk deltakelse i e-kombyrået BEREC

Ekompakken fra 2002 ble i 2009 endret, blant annet gjennom opprettelsen av BEREC (the Body of European Regulators for Electronic Communications). Det har vist seg vanskelig å bli enig med EU om EØS/ EFTA-landenes tilknytningsform til BEREC. Bakgrunnen har vært at forordningen selv klargjør spørsmålet ved å gi EØS/EFTA-landene observatørstatus. EØS/EFTA-landene arbeider nå for å endre forordningen slik at den skal legge til rette for fulle norske deltakerrettigheter i BEREC, uten stemmerett.

4. Kabotasje i vegtransporten

Kabotasje innen vegtransport er et tema som har stor politisk interesse i transportnæringen.

Kommisjonen har signalisert at det vil komme regelverksinitiativ innenfor godstransport på veg som har til formål å forhindre sosial dumping i vegtransporten, og sikre at regelverket på dette området praktiseres likt. Tidsskjemaet for initiativet er usikkert, men trolig mot slutten av 2015. Det er viktig fra norsk side å følge nøye med på det som skjer og komme med konstruktive innspill.

Når det gjelder persontransportkabotasje har ikke Kommisjonen signalisert lignende initiativ, men Norge ønsker at regelverket skal klargjøres også på dette området.

5. Kommende revisjon av yrkessjåførdirektivet, (vinterforhold)

Kommisjonen har igangsatt et revisjonsarbeid av yrkessjåførdirektivet (direktiv 2003/59/EF). Direktivet inneholder krav til kompetanse for alle som skal utføre person- eller godstransport i yrkesmessig sammenheng. Kompetansen dokumenteres ved et yrkessjåførbevis, enten i form av kode i førerkortet eller eget bevis etter EU/EØS-modell.

De senere årene har vi i økende grad sett utfordringer knyttet til trafikk sikkerhet og fremkommelighet på norske vinterveger. Utenlandske sjåfører, som oppfyller kravene i førerkort- og

yrkessjåførdirektivet, innehar ikke i alle tilfeller den nødvendige kompetansen for å kunne kjøre trygt og sikkert under vanskelige vær- og føreforhold på norske veger. Det er grunn til å tro at en felles opplæringsmodul i yrkessjåførutdanningen om kjøring under vanskelige vær- og føreforhold, vil kunne gjøre sjåførene bedre i stand til å kjøre trygt og sikkert i fremtiden. Samferdselsministeren har derfor høsten 2014 sendt et forslag om slik felles opplæringsmodul til Kommisjonen som et innspill i revisjonen av yrkessjåførdirektivet. Fra norsk side vil vi følge opp dette initiativet også i 2015.

6. Jernbanepakke IV

Jernbanepakke IV består av til sammen seks forslag til rettsakter som til sammen skal gi jernbanesektoren økt konkurransekraft for å bidra til et mer effektivt og miljøvennlig transportsystem. Det ble lagt frem av Kommisjonen i januar 2013, og har vært gjennom første lesning i Europaparlamentet. Rådet har i 2014 kommet til politisk enighet om de tekniske reglene i pakken, som bl.a. går ut på å gi Det europeiske jernbanebyrået (ERA) større myndighet. Det arbeides nå med å komme frem til en felles holdning om spørsmålene om hvordan jernbanen kan organiseres og i hvilken grad man må åpne opp de nasjonale persontransportmarkedene for konkurranse. Norge ønsker størst mulig nasjonal fleksibilitet på dette området.

7. EUs initiativ om farledsbevisordning (for sjøtransport)

Kommisjonen er nå i ferd med å vurdere farledsbevisordningen. Ulike tiltak for å øke bruken av farledsbevis vurderes, for å øke effektiviteten i sjøtransporten og redusere den administrative byrden.

Fra norsk side er vi i utgangspunktet positiv til et EU-direktiv om farledsbevis. Dette forutsetter imidlertid at regelverket gir rom for nasjonale tilpasninger som er nødvendige for å ivareta sjøsikkerheten. Norges kystlinje, havnestruktur og trafikkmønster til sjøs skiller seg kraftig fra de fleste EU-landenes, og seilas på norskekysten innebærer derfor særskilte sjøsikkerhetsmessige utfordringer.

Utenriksdepartementet

1. Fortsatt tett kontakt med EUs utenrikstjeneste omkring restriktive tiltak og felles erklæringer.

Ut i fra norske utenrikspolitiske interesser og hensyn vil man fra norsk side vurdere oppslutning om felles erklæringer og eventuelle restriktive tiltak løpende. De ulike tiltaksregimene som Norge har sluttet opp om vil følges tett.

2. Videreføre tett kontakt med EU omkring CSDP-operasjonene

Vi vil aktivt følge opp operasjonene som Norge bidrar eller ønsker å bidra med personell til: EULEX/Kosovo, EUCAP NESTOR Djibouti/Somalia, og EUPOL COPPS/Palestina, EUAM Ukraina, og i utgangspunktet også EUBAM Libya. Deltakelse i EUTM Mali vurderes.

3. Samarbeid med EU om RDPP (The Regional Development and Protection Programme) for Syrias naboland.

RDPP er et treårig initiativ med hensikt å bistå Libanon, Jordan og Irak med å håndtere de store syriske flyktningevolumene i disse landene. Det tas også sikte på å gi bedre beskyttelse til de som har flyktet som følge av konflikten i Syria og skape sosioøkonomiske utviklingsmuligheter til de mest sårbare. RDPP er så langt en plattform bestående av seks givere (EU, Danmark, Irland, Nederland, UK

og Tsjekkia). Det legges opp til å støtte både flyktningene og deres vertsamfunn og RDPP omfatter forskning rundt konsekvensene av de ufrivillige forflytningene på vertsamfunnet og flyktningene selv.

4. *Arbeide for fremme av menneskerettigheter, demokrati og rettsstatsprinsipper i Europa og bidra til gjennomføring av Europarådets menneskerettighetskonvensjoner gjennom EØS-midlene.*

Regjeringen ønsker å fortsette å benytte EØS-midlene aktivt til å til å redusere sosiale og økonomiske forskjeller i Europa, og til å støtte opp under grunnleggende europeiske verdier som demokratibygging, menneskerettigheter, ikke-diskriminering og likestilling mellom kjønnene.